

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי י"א שבט תשפ"ג | דף היומי בבלי: גזיר י | דף הכולל: נדרים נד.
דף היומי בהלכה: מסימן צ"ה סעיף ד' עד סימן צ"ז סעיף ב'.

מוסר: שמירת הלשון - פרק ו' ואסביר' עד 'כן הדבר'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והשבעה עשר השתכלותו" פ"ג "והשמונה עשר חשבון האדם"

ליהודי ממקסיקו, שהיה עשיר גדול ותומך תורה,
חטפו את הבן. השודדים דרשו עבורו כופר נפש, סכום
כסף עצום. הוא שלח שליחים לבבא סאלי זצ"ל,
שאמר: "אל תעשה כלום! הוא יחזור הביתה בשלום".
אח"כ הוסיף שלוש מילים: "ונקה לא ינקה"...

מה רב כוחה של תפילה ואפילו קצרה

יאבדו, כל מצרי יקבל את העונש הראוי לו, ובני ישראל יזכו ללכת
בתוך שבילים מלאים בעצי פרי, ואף יזכו בביזת הים.
לפעמים אדם אומר בייאוש: 'אני אף פעם לא מצליח. אין לי
סיכוי להצליח'... עליו לדעת כי בכוחן של כמה מילים של תפילה
להביא לו ישועה. למילים המועטות האלו יש כוח שאין כדוגמתו!
משום כך אסור אף פעם להתייאש.

*

ליהודי ממקסיקו, שהיה עשיר גדול ותומך תורה, חטפו את
הבן. השודדים דרשו עבורו כופר נפש, סכום כסף עצום. הוא שלח
שליחים לבבא סאלי זצ"ל, שאמר: "אל תעשה כלום! הוא יחזור
הביתה בשלום". אח"כ הוסיף שלוש מילים: "ונקה לא ינקה"...

עבר זמן והשודדים רבו ביניהם, אחד ירה בשני, וכשהבן ראה
ששניהם שוכבים פצועים - תפס את רגליו וברח חזרה לביתו.
ההתרגשות והשמחה לא ידעו גבולות.
הם החליטו שהם טסים לארץ ישראל, לפגוש את הבבא סאלי
ולהודות לו על שהושיע אותם מצרתם.
הבבא סאלי פנה לאבי המשפחה ושאל אותו: "איזו מצוה
קיבלת על עצמך לאחרונה?"
השיב האבא: "נשמע לי מצחיק לומר, אבל לאחרונה התחלתי
לנקות קצת ולסדר את בית הכנסת שבו אני מתפלל".
אמר לו הבבא סאלי: "זה פשר הפסוק שראיתי מול עיני: 'ונקה

דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ (יד, טו)

אמרו חז"ל (מְכִילְתָּא דְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּשֵׁלַח פְּרָשָׁה ב): "אֲרַבֵּעַ
תְּתוּת נַעֲשׂוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַיָּם - אַחַת אוֹמֶרֶת לִפְלֵ אֶל הַיָּם, וְאַחַת
אוֹמֶרֶת לְשׁוּב לְמִצְרַיִם, וְאַחַת אוֹמֶרֶת לְעֲשׂוֹת מִלְחָמָה כְּנֶגְדְּךָ, וְאַחַת
אוֹמֶרֶת נִצּוּחַ כְּנֶגְדְּךָ".

שלושה רבעים מעם ישראל מיואשים. רבע מהם מציעים
לקפוץ לים ולהתאבד, רבע מציעים להיכנע ולחזור למצרים,
ורבע נוסף מציעים שאם כבר מתים - עדיף למות במלחמה, והם
מציעים להילחם במצרים. רק רבע אחד לא התייאשו, והציעו
להתפלל.

והקב"ה אומר למשה: "מֵה תִצְעַק אֵלַי", פירש רש"י: "למדנו
שהיה משה עומד ומתפלל. אמר לו הקדוש ברוך הוא: לא עת
עתה להאריך בתפלה, כשישראל נתונים בצרה".

נשאלת השאלה: אדרבה, כיון שעת צרה היא - זה הזמן
להאריך בתפילה! זה הזמן בו "קְנִיָה אֶל ה' חֶזֶק וַיֶּאֱמָץ לְבָבָךְ", ועוד
פעם: "קְנִיָה אֶל ה'!"

מבאר ה"באר משה": הקב"ה רצה שמשה לא יאריך בתפילה
- גם בעת הקשה הזו שהים סוער ושלושת רבעי מהעם מיואשים
- כדי ללמד מה רב כוחה של תפילה אפילו אם היא קצרה! גם
כמה מילים של תפילה, מעומק הלב, יכולות להביא לעשרה
ניסים שנעשו על הים! אין צורך בתפילה ארוכה כדי שכל המצרים

לעשות - גם הקב"ה יעשה לכם משהו שהוא לא חייב לעשות. יש כאן בתי כנסיות, שטיבלאך, תסדרו אותם".

הם התביישו לעשות זאת באמצע היום, ובאו בשעה שתים עשרה בלילה, כשאף אחד לא רואה אותם, ניקו את חדר הקפה וכדומה.

והוא סיים את סיפורו ואמר: שלושת הבחורים שהתעסקו בזה התארסו!

בעת צרה, לפעמים בתפילה קצרה מצליחים לעשות מה שלא עושים בתפילות ארוכות! בהתעוררות קטנה, בהתרוממות קלה, בהתחזקות במצוה קלה, אפשר לפעול ישועות ללא גבול.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - נאה דורש)

לא ינקה - מי שמנקה את בית הכנסת, מי שרוצה להזיק לו - לא ינקה".

אמר העשיר: "אני נותן הרבה צדקות. אני מתפלל, וגם קצת לומד תורה. הדבר האחרון שחשבתי שיעמוד לי לזכות, זו הפעולה הזאת שעשיתי, בלי הרבה כוונה. ראיתי שבית הכנסת קצת לא מסודר ואמרתי לעצמי: אני אנקה, אני אסדר אותו..."

מה רב כוחה של פעולה קטנה!

ספרתי את הסיפור הזה לאחד שעובד בישיבת "בית שמעיה", והוא סיפר לי שהיו כמה בחורים מבוגרים שלמדו בישיבה ולא מצאו שידוך. הוא אמר להם: "אם תעשו דבר שאתם לא חייבים

כעבור תקופה הוא ראה שחברו, שהיה יהודי פשוט כמוהו, התעשר בעושר רב. הוא פנה אליו ושאל אותו: "איך נהיית עשיר?" והלה השיב: הלכתי לבן איש חי' ואמר לי: "תכבד ותייקר את אשתך". קניתי לה שרשרת וגם טבעת יהלום, וב"ה בזכות זה התעשרתי

חכם לב יקח מצות

(תמיד לב ע"א). החכם לא מסתכל על העולם הזה שלפניו, אלא חושב על העולם הבא. העושר שבעולם הזה הוא זמני. לא לוקחים ממנו כלום לעולם הבא, הנצחי, וכאומרם (אבות ו, ט): "שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד".

משה רבנו היה חכם וראה את הנולד: הכסף והזהב הם זמניים. הוא לא ייקח אותם אתו למעלה. את המצוה של עצמות יוסף הוא ייקח אתו למעלה, ולכן העדיף לקיים אותה.

אדם בא ל"בן איש חי" וביקש שיתן לו סגולה לעשירות. אמר לו: "עֲשֵׂר בשביל שתתעשר" - תפריש מעשרות מהכסף שאתה מרוויח ובעז"ה תתעשר.

כעבור תקופה הוא ראה שחברו, שהיה יהודי פשוט כמוהו, התעשר בעושר רב. הוא פנה אליו ושאל אותו: "איך נהיית עשיר?" והלה השיב: "הלכתי לבן איש חי וביקשתי ממנו סגולה לעשירות. הוא נתן לי סגולה ואמר לי: 'אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו'. התחלתי לכבד את אשתי, קניתי לה שרשרת וגם טבעת יהלום, וב"ה בזכות זה התעשרתי".

הלך הראשון ל"בן איש חי" ושאל: "למה לי נתת סגולה לעֲשֵׂר, סגולה בה הכסף הלך ממני החוצה, ואלו לשני נתת סגולה לכבד את האשה, לקנות לה תכשיטים, והכסף נשאר בבית?"

אמר לו הבן איש חי: "שתי הסגולות נכונות. אבל המבט שלך מוטעה. התכשיטים לא נשארים אתך. אינך לוקח אותם אתך לעולם הבא. המעשרות, שהפרשת מכספך, הם שנשארים שלך לנצח!"

הגמרא (סוטה יג ע"א) דורשת על משה רבנו את הפסוק במשלי (י, ח): "חכם לב יקח מצות" ואומרת: "בא וראה כמה חביבות מצוות על משה רבנו, שכל ישראל כולם התעסקו בביזה והוא נתעסק במצוות". בעוד שבני ישראל התעסקו בביזת מצרים, ושאלו מהמצרים כלי כסף וכלי זהב, משה רבנו התעסק בעצמות יוסף.

נשאלת השאלה, איזה שבח יש למשה רבנו בכך שהוא העדיף לקיים מצוה על פני זהב וכסף? האם יהיה זה שבח לספר, למשל, על גדול הדור שנשאר יושב בבית המדרש ללמוד תורה ולא הלך ליריד בשוק הפשפשים, שם יכול היה להרוויח כסף טוב?

התשובה: במקרה שלנו גם ההתעסקות בכסף והזהב היתה מצווה! הקב"ה ציוה: "וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ מֵאֵת רַעְהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רַעְוִתָּהּ כָּלֵי כֶסֶף וְכָלֵי זָהָב" (שמות יא, ב). יכול היה משה רבנו להתעסק אף הוא בכסף ובהב ולקיים מצוה. אבל הוא היה חכם לב: הוא עשה חשבון שעל קיום המצוה הזאת יהיו הרבה קופצים. לא יהיה חסר שם מניין... אבל לא יהיה מי שיקפוץ על המצוה להתעסק עם עצמות יוסף, למצוא את ארונו ולהיטלטל עמו ארבעים שנה במדבר. "חכם לב יקח מצות" - מצוות לשון רבים, זה משה רבנו שעמדו לפניו שתי מצוות, והוא בחכמת לבו שקלל את הנתונים והעדיף אחת על פני השנייה, את זו שלא יהיו עליה קופצים.

אלא שעדיין יש להבין את הביטוי "חכם לב" בהקשר לקיום המצוות. למה לא כתוב "חכם" ייקח מצוות, או "ירא שמים" ייקח מצוות?

הביאור: חז"ל אומרים: "איזהו חכם? הרואה את הנולד"

זוכרת שהיו שנים שבקושי היה לו אתרוג אחד. למה אתה קונה עשרה אתרוגים?"

נענה רבי הלל ואמר: "כמה חולצות היו לסבא? שתיים! אחת ליום חול ואחת לשבת. לכן היה לו רק אתרוג אחד. אבל לי יש בארון עשר חולצות. ואם בחולצות אני מהדר שתהינה לי בשפע, למה שבאתרוגים לא אהדר? מדוע אהיה כאותם אלו שמשקיעים בחולצות, אבל כשמגיעים לאתרוג מתקמצנים".

חכם לב, הרואה את הנולד, משקיע במצוות שהתשואה עליהן היא תשואה נצחית.

(רבי מאיר צימרוט שליט"א - דורש טוב)

אחד מראשי הישיבה שלימד אותי, היה רבי הלל זקס זצ"ל, נכד של ה"חפץ חיים". הוא היה "חכם לב ייקח מצוות". כשהיה מתקרב חג סוכות נפשו הייתה מתלהטת, בוערת באהבת ה', להשיג אתרוג מהודר. בכל שנה היה לו ארגז עם לפחות עשרה אתרוגים! זן כזה, ייחוס כזה, עם פיטם, בלי פיטם, כולם מהודרים בתכלית ההידור, והם עלו לו הרבה מאד כסף. רבים היו באים לברך על האתרוגים שלו.

פעם אחת אמו, בתו של ה"חפץ חיים", פנתה אליו ושאלה אותו: "בני היקר! לא ראיתי שלאבא היו עשרה אתרוגים... אני

**מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל
היה אומר, שעד היום השאלה הזאת נותרה
עם סימן שאלה: איך בני תורה מחתנים? אבל
העובדה היא שכולם מחתנים! ובצורה קלה יותר
ממה שמחתנים אנשים שאינם בני תורה...**

בל ידאג מאין יבא עזרי

זרה". גם אז הוא דאג למזונם ופרנסתם. הקב"ה לא המתין עד שיקבלו את התורה ויקיימוה.

ולכן, מסיים ה"משך חכמה", "כל איש אשר ידבנו לבו לקבל עליו עול דרכי השי"ת ותורתו, בל ידאג מאין יבא עזרי, כי גם אם עדיין לא הורגל בתורה, רק מטרת לבבו גלוי ליועד תעלומה כי כוונתו להתאמץ במעוז התורה - יחלצוהו ה' ולא יעזבו, ויזמין פרנסתו".

מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל היה אומר, שעד היום השאלה הזאת נותרה עם סימן שאלה: איך בני תורה מחתנים? אבל העובדה היא שכולם מחתנים! ובצורה קלה יותר ממה שמחתנים אנשים שאינם בני תורה...

סיפר לי הרב יהודה פורת על אחד ששאל אותו: "אינני מבין! כל חיי אני עובד בתפקיד ניהולי, וב"ה מרוויח טוב, אבל כשבאתי לחתן את הבן הראשון שלי לא ידעתי מאיפה להביא את כל הכסף? והנה אני רואה שאצל בני התורה מסתדרים טוב. מאיפה יש להם?"

והשיב לו: זו שאלה טובה! ומה התשובה? "וידעתם כי אני ה' - אני דואג לך!" ה' דואג לפרנסתם ולסיפוק כל צרכיהם של אברכים בני התורה!

המשגיח רבי דב יפה אמר, שראש הישיבה הוסיף שיש שני תנאים כדי לזכות לזה: האחד - לא לבזבז את הכסף על מותרות. והשני - לא להשתדל השתדלויות מיותרות על חשבון הלימוד. מה שבא על חשבון הלימוד אין בו תועלת.

(רבי חזקיהו מייסקובסקי שליט"א - נאה דורש)

למען יראו את הלקח אשר האכלתי אתכם במדבר בהוציא אתכם מארץ מצרים (טו, לב)

המשגיח רבי דב יפה זצ"ל, מביא בשיחותיו את דברי ה"משך חכמה" ששאל: למה התורה היתה צריכה לסיים במילים "בהוציא אתכם מארץ מצרים", לכאורה היה די לכתוב: "למען יראו את הלקח אשר האכלתי אתכם במדבר?"

ומבאר: אדם עלול לחשוב שהפרנסה מאת ה', בפרט אם היא בדרך נס - מובטחת רק למי שדבוק בדרכי ה' ומנהיג את עצמו בדרך על טבעית. רק אז יכול הוא להשליך על ה' יתנו. אבל כל זמן שלא הגיע לדרגה זו - עליו לחוש מאד לנפשו.

ובאמת הרמב"ם (בסוף הלכות שמיטה ויובל) כותב, ש"כל איש ואיש מכל באי העולם, אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלוקים, ופרק מעל צווארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם - הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו כמו שזכה לכוהנים וללוויים".

יכול, אפוא, לבוא השואל ולשאול: בשלמא מי שהגיע לדרגות כאלו נשגבות של דבקות בה' - יזכה למזונות ולפרנסה, אבל מי שלא אווז בדרגה הזאת - אם ילמד בכולל, איך יחתן את הילדים? מאין יבא עזרו? הרי הוא אינו בדרגה הגבוהה של 'פרק מעליו עול החשבונות הרבים', הוא אדם רגיל!

משום כך, אומר ה"משך חכמה", מדגישה התורה "בהוציא אותם מארץ מצרים"! הקב"ה האכיל מן לבני ישראל בשעה שאמרו עליהם: "הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה

אומר בעל ה"מאור עיניים" - כי גם בימינו יורד מן, וכל אחד מקבל את שפע פרנסתו מן השמים, אלא שכיום השפע מגיע ב"צנצנת", כלומר, לכל אחד מגיעה הפרנסה בצורה המיוחדת לו - האחד דרך חנותו והשני דרך מלאכתו

גם כיום יורד מן, אך הוא ב"צנצנת"...

אינו מקנא כלל באחרים על הצלחתם החומרית, ואינו מתלונן כי אחרים נטלו ממנו את פרנסתו...

בענין זה אמר רבי שלום שבדרון זצ"ל משל מאלף בדרשתו: לץ רע מעללים הלך ברחובה של עיר, ופגש בחבורת עיוורים מסכנים. היה קשה להם ללכת ברחוב, והם החזיקו איש ביד רעהו, פסעו באיטיות, צעד אחר צעד, פסיעה אחרי פסיעה.

ניגש אותו לץ לעיוור שהלך ראשון ואמר לו בקול רם: "ר' יהודי, קח עשרה דולר ותחלקם ביניכם בשווה - לכל אחד דולר". והאמת שהוא, הלץ, לא נתן לו מאומה. זרק משפט והסתלק מן המקום במהירות.

תדמו בנפשכם - אמר רבי שלום לשומעי לקחו - מה קורה עתה, ה' ירחם... העניים העיוורים מבקשים מחברם העיוור ההולך ראשון: "תן לנו מה שמגיע לנו" והוא משיב: "אין לי כלום". העיוורים שאינם רואים, ממהרים להאשים אותו. הם משוכנעים שאכן, כן נתן לו הלץ עשר דולר, אלא שהוא הכניס את כל הכסף לכיסו.

והעיוור משיב להם בצער: "לא קיבלתי כלום, אולי הוא נתן את הכסף לחברי העיוור העומד לידי מאחור".

השני שאחריו, גם הוא מבטיח שלא קיבל כלום, "כנראה הראשון קיבל אלא שהוא משקר וגונב..."

אחד חושד ומאשים את חברו: "קיבלת! ונטלת לעצמך את שלי ושל אחרים - גנב!" והאחר צועק לעומתו בכאב: "אין לי כלום, לעצמי לא קיבלתי, קל וחומר שלא לקחתי את שלך", אינם מאמינים זה לזה, והמריבה עולה וגואה... כל אחד משוכנע שהשני קיבל ולקח את הכסף השייך לו.

כך - המשיך רבי שלום - נראים רוב אנשי העולם, כאותם עיוורים! פלוני חושב שלשכן ממול יש פרנסה. הוא קיבל מן השמים פרנסה בשפע, ולא עוד אלא שהוא קיבל פרנסה על חשבוני, כביכול לקח ממני. והאמת, מה האמת? שניהם עניים מרודים, אין להם כלום. לראובן יש חובות ופיתולי עסקים, ושמעון עני מרוד שנראה כעשיר, אחד חושד בשני ללא סיבה. מריבות וקנאה של עשרות בשנים - בין שני עניים מסכנים שכל אחד משוכנע שהשני קיבל עשירות...

(רבי שלמה לוונשטיין מתוך האור יציאת מצרים)

בפרשת המן (שמות טז, לג) נאמר: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן קַח צִנְצָנֹת אַחַת וְתֵן שָׁמָּה מֵלֶא הָעֶמֶר מִן הַנֶּחֱחַ אֹתוֹ לְפָנַי ה' לְמִשְׁמַרְתְּ לְדֹרֹתֵיכֶם", וברש"י שם: "לדורותיכם - בימי ירמיהו כשהיה ירמיהו מוכיחם, למה אין אתם עוסקים בתורה, והם אומרים: נניח מלאכתנו ונעסוק בתורה, מהיכן נתפרנס? הוציא להם צנצנת המן ואמר להם (ירמיהו ב, לא) 'הדור אתם ראו דבר ה', שמעו לא נאמר אלא ראו, בזה נתפרנסו אבותיכם, הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מזון ליראיו".

למדנו מכאן - אומר בעל ה"מאור עיניים" - כי גם בימינו יורד מן, וכל אחד מקבל את שפע פרנסתו מן השמים, אלא שכיום השפע מגיע ב"צנצנת", כלומר, לכל אחד מגיעה הפרנסה בצורה המיוחדת לו - האחד דרך חנותו והשני דרך מלאכתו.

מסופר על רבי ישעיהו צבי הלר זצ"ל, אב"ד פרמפל, שהיה פיקח וחכם במילי דעלמא, וכן היו לו קשרי ידידות עם כומר העיר. פעם, באחת השיחות ביניהם, אמר לו הכומר: "בזמננו אין האלקים אוהב אתכם היהודים, ויש לי ראייה חותכת לכך, שהרי כשהייתם במדבר ירד לכם לחם מן השמים דבר יום ביומו, ומדוע אין לכם את זה היום? אין זה אלא מפני חטאיכם הרבים".

ענה לו הרב: "וכי מי אמר לך שהיום לא יורד לנו מן מן השמים?!"

והמשיך ואמר: "הלא תראה, פה בעירנו הקטנה מתגוררות כמה מאות משפחות של גויים ועשרות משפחות מבני ישראל, וביניהם כמה בעלי עגלה, כמה חייטים וכמה סנדלרים. גם לו יצטרכו כל בני הכפר לתקן את בגדיהם ונעליהם מדי יום, לא היו יכולים לפרנס את כל בעלי המלאכה, ובמה אפוא מתפרנסים המה?"

"אין זאת אלא כי יורד לחם מן השמים. ואם תשאלני למה אין רואים זאת? התשובה היא: נכון, במדבר המן ירד בגלוי, אולם כאן אם ירד בגלוי יבואו הגויים פה בפרמפל ויבזזו אותו, לכן יורד המן ישר לתוך כיסו של כל אחד מישראל..."

לידיעה זו ישנה השלכה מעשית. שכן, היודע שבאמת לא האדם מפרנס את עצמו, אלא מידו של הבורא יתברך הוא ניזון,

מדוע פרץ הגר"ד בהר"ן בבכי?

נזיר דף י

הריני נזיר מיין

של דיעבד, והיינו שסבר כי השהכל פוטר בדיעבד ולא חוזר ומברך.

(אורח דוד)

מעשה מהגר"ד בהר"ן זצ"ל שכשהוגש לפניו כוס יין וסבר למראהו שהוא כוס תה ובירך עליו שהכל, כשנוכח בטעותו פרץ בבכי, העירו לו שהרי בדיעבד יצא, נענה ואמר אינני יהודי

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

אילו חפצים אסור להחזיק בשעת תפילה?

וברכותיה ולפסוקי דזמרה; ויש אומרים שיש להחמיר בכך בכל תפילה שהיא, כגון תפילות 'יקום פורקן' ו'ברכת החודש'. אולם, כשהחזקת החפץ מסייעת לכוונת התפילה, או לקבלת התפילה - מותר להחזיקו בתפילות אלו, (אך לא בתפילת שמונה עשרה).
[שו"ע צו, א-ב, ומשנ"ב א-ה; בו"מ דרשו, 6, בהרחבה ע"פ המקור]

בשעת תפילת שמונה עשרה אסור להחזיק ביד חפץ קדוש, כגון ספר, וכן חפץ העשוי להזיק או לגרום להפסד בנפילתו, וכדומה, כיון שהחשש שמא יפול החפץ מידו מסיח את הדעת מהכוונה. ויש אומרים שאסור להחזיק בידו כל חפץ שהוא, למעט סידור. ויש אומרים שדין זה אמור גם בנוגע לקריאת שמע

באילו מקרים מותר לזוז מהמקום בתפילת שמונה עשרה?

ממקומו כדי ליטול את הסידור או הספר; ואם אינו יכול לברר את ההלכה בעצמו על ידי העיון בספר - רשאי אף לשאול אדם אחר. וכן כשיש בסמוך אליו דבר המפריע לכוונתו, ואינו יכול להרחיקו - רשאי לעבור למקום אחר.

[משנ"ב צו, ז; בו"מ דרשו, 9, 11 ו-13]

מי שהחל את תפילת שמונה עשרה ללא סידור, ובמהלכה התבלבל ונזקק לסידור, או שאינו זוכר קטע מסוים בעל פה, וכן כשמסופק בהלכה הנוגעת להמשך התפילה, כגון ששכח להזכיר דבר מה ואינו יודע אם צריך לחזור לראש התפילה, ואינו יכול לרמוז לאחר שיביא לו סידור או ספר הלכה - מותר לו לזוז

עד מתי צריך לעמוד ברגליים צמודות באמירת 'קדושה'?

ברכת 'האֵל הקדוש', השייכת לקדושה, ובפרט למנהג אשכנז, בו שונה נוסח הברכה כשהיא נאמרת בחזרת הש"ץ לאחר הקדושה, ונזכרת בו אמירת הקדושה: "ולנצח נצחים קדושתך נקדיש". ויש חולקים.

[שו"ע צה, ד, ומשנ"ב ח; בו"מ דרשו, 18]

כפי שלמדנו, על המלאכים נאמר: "ורגליהם רגל ישרה", כלומר, שנראות כרגל אחת. לפיכך, בעת אמירת 'קדושה', שבפתיחתה אנו אומרים: "כשם שמקדישים אותו בשמי מרום", או: "כנועם שיח סוד שרפי קדש", עלינו להִדָּמוֹת למלאכים, ולעמוד ברגלים צמודות זו לזו בשווה. ויש שכתבו שצריך לעמוד כך עד לסיום

* בעת תפילת שמונה עשרה, צריך האדם להִדְמֹות למלאכים, ולשם כך נוקטים גם בפעולה חיצונית של הִדְמֹות למלאכים, והיא הצמדת הרגליים זו לזו בשווה.
* לפני תפילת שמונה עשרה ראוי להביט אל השמים כדי לעורר את הכוונה, וכן במהלכה - אם יש צורך בכך. אולם במשך התפילה עצמה צריך לכופף את הראש מעט ולהשפיל את המבט למטה.
* בשעת תפילת שמונה עשרה צריכה תנוחת הידים להיות כפי שנהוג להניחן בשעה שמבקשים דבר מה מהמלך. והיו מקומות שבהם נהגו להניח את הידים כנגד הלב לאות הכנעה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

הקורא קריאת שמע לפני התפילה - מדוע צריך לשוב ולקוראה בתפילה?

ב. לצאת ידי חובה גם לדעת הסוברים שמצות קריאת שמע מתקיימת בשלימותה רק בקריאה יחד עם הברכות. ומסיבה זו, יש לשוב ולקרוא קריאת שמע יחד עם הברכות, גם כשמסיבה כלשהי קרא קריאת שמע ללא ברכותיה והתפלל שמונה עשרה לפני ברכות קריאת שמע, ואומר את הברכות לאחר שמונה עשרה, בטרם חלף זמן קריאת שמע.

[שו"ע ס, ב, משנ"ב ד, וביה"ל ד"ה ונראה; בו"מ דרשו, 4]

מי שקיים את מצות קריאת שמע לפני התפילה, עליו לשוב ולקוראה לאחר מכן בסדר התפילה, לאחר ברכת 'אהבה רבה'; משתי סיבות:

א. כדי להתפלל את תפילת שמונה עשרה 'מתוך' דברי תורה, דהיינו מיד לאחר קריאת פסוקי המקרא. ומסיבה זו, גם כשמברך את ברכות קריאת שמע לאחר סוף זמן קריאת שמע, עליו לשוב ולקרוא קריאת שמע בין הברכות, שהרי צריך לעמוד בתפילה מתוך דברי תורה.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il